

Ese de d'oue ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre ann intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de ann . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de ann . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre ann intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de ann . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretintu publicatiuniloru se se anticipe.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr 1642
532 Epitr.

Cerculariu

Catra toti p. t. domni Protopresviteri districtuali de sub consistoriulu aradanu.

In urmare investigatiuniloru tiente in mai multe comune bisericesci din districtele unoru protopresviterate submanuate acestui Consistoriu diecesanu, s'a esperiatu si constatatu: ca in privinti'a veniteloru *tasuali* destinate fondului *clericalu* si *preparandiabu*, s'au comis abusuri prin acelia, ca respectivii epitropi de o parte au luat din tasulu alu II. si alu III. banii daruiti de crestini si i-au pus in tasulu I. bisericescu; pentru suplinirea deficiteloru cautate de densii; era de alta parte din venitul ambeloru tasuri, mai anteu amintite, au facutu spese, buna ora pentru cumperarea cartiloru bisericesci, si scolastice; prin ce apoi venitul acestoru tasuri din ann in ann s'a redus la sume neinsemnate.

Asemene abusu s'a esperiatu si in privinti'a administrarii baniloru ce incurgu la santele biserici respective ce ii incasedia epitropii din *vinderea luminiloru*, pentru-ca in multe locuri, epitropii cumpera cu bani bisericesci — ce ii computa in erogatiuni — lumini de cera si le vindu singuraticiloru crestini cu pretiu indoitu si intreitu, afirmandu, ca in folosulu bisericeii; ceea ce inse nu stă, caci epitropii nu porta socota osebita din care se constatate:

a) cate lumini si cu ce pretiu au cumperatu pe sem'a bisericeii;

b) cate si cu catu au vendutu crestineloru in fie-care domineca si in cutare serbatore;

c) cate lumini apoi s'au intrebuintiatu, adeca au arsu in biserica din cuantitatea celoru cumperate prin epitropia; si

d) cate s'au intrebuintiatu din cele prin singuraticii crestini de la epitropi cu bani cumperate si erasi daruite santei bisericeii?

Acesta impregiurare a sternitu in credintiosii nostri suspitunari facia de respectivii epitropi, si a datu ansa la banueli daunose venitului bisericescu.

De aceea Consistoriulu diecesanu afla de lipsa a atrage atentiunea Pr. DTale asupr'a administrarii si manipularii mai consciintiose si corecte atatu a veniteloru *tasuali*, catu si ale lumineloru, apoi ale altoru daruiri din partea crestineloru; spre ce scopu Pr. DTale se pune in strinsa detorintia: ca unde va recere trebuinti'a se introduci in privinti'a veniteloru *tasuali* unu feliu de controla corespondietoria impregiurariloru locali; era in privinti'a veniteloru din lumini in totu loculu se dispuni a se porta socota separata — dupa modulu indegetatu mai susu.

Despre esact'a si corect'a manipulare apoi, Pr. DTa cu ocasiunea controlarii si visitarii prescise prin normativulu de datulu 15. Juniu a. c. ^{Nr 1012} Epitr 324. Te vei inform'a si convinge la faci'a locului in fie-care comuna bisericeca si nu vei intrelassa a delatur'a veri-ce abusuri ce se vor comite. —

Aradu, 9. Noembre 1872.

Procopiu Ivacicoviciu.
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALE.

Protocolulu

Pertractarii tiente din partea comisiunei I. a delegatiunei congressuale romane in 26. si 27. octovre vechiu a. c. in meritulu midilocierei despartirei ierarhice-bisericesci a credintiosiloru romani

si serbi din comun'a pana acum'a mestecata Nadlacu, conformu Invoielei incheiate intre ambele delegatiuni congressuale la Carlovetiu de datulu ^{1. Iuliu} 19. Inuiu 1871.

De facia au fostu:

Din partea delegatiunei respective comisiunei romane:

Andreiu Papp protosincelu, assesoru consistorialu ca conducatoriu.

Petru Petroviciu assesoru referinte consistorialu ca membru.

Din partea comisiunei serbe:

Georgiu Nicoliciu protopresbiterulu Aradului si assesoru consistoriale ca conducatoriu.

Constantinu Sabo proprietariu ca membru.

Din partea ambeloru consistorie:

Moise Bocsianu assesoru consistorialu si parochu din Curticiu a consistoriulu Aradanu. *Petru Divdoviciu* parochu din Siregu a consistoriulu Temisienu.

Din partea autoritatii politice:

Ioane Bartholomeides jude cerc. din Nadlacu.

Nru. 1. Comisiunea delegatiunei congressuale romane constatata, ca in urmare recercarii catra concernintele protopresviteru cu datulu 11. Octovre a c. reprezentantii comunei bisericesci din Nadlacu la timpu fiindu insciintati despre esirea comisiuniloru in faci'a locului, —

Poporulu a fostu insciintiatu inca de ieri 25. Octovre si avisatu a se infacisii inaintea acestoru comisiuni pentru scopulu despartirei ierarhice; au fostu presinti preste 70 locuitori maioreni indreptatiti d'a negoci'a si decide in meritulu impacatiunei.

Nru. 2. Dupa ce reprezentantii locuitoriloru serbi asemene se infacisara in numeru considerabilu proportiunei, si dupa ce ambii conducatori desfasiaura credintiosiloru de ambele nationalitati scopulu, urginti'a si momentuositatea unei impacatiuni, — provoca pe credintiosi, ca pentru reprezentarea intereseloru proprii se-si alega barbati de incredere, — la ce

Romanii 'si alegu de barbati de incredere pre urmatorii:

| | |
|-------------------------|---------|
| 1. Vincentiu Marcoviciu | Nr. 57. |
| 2. Mihaiu Sierbanu | 222. |
| 3. Ioanu Rusu | 4. |
| 4. Mihaiu Chicinu | 59. |
| 5. Constantinu Siandoru | 139. |
| 6. Athanasiu Lutiaiu | 927. |
| 7. Petru Stroea | 224. |
| 8. Ioanu Antalu | 850. |
| 9. Ioanu Margineanu | 825. |
| 10. Teodoru Draganu | 895. |
| 11. Tirila Vidicanu | 705. |
| 12. Petru Petroviciu | 65. |
| 13. Stefanu Fauru | 797. |
| 14. Petru Precupasiu | 453. |
| 15. Onea Vasiliu | 822. |
| 16. Lazaru Totoreanu | 74. |
| 17. Mihaiu Crisianu | 933. |
| 18. Teodoru Totoreanu | 131. |
| 19. Pavelu Crisianu | 833. |
| 20. Mihaiu Plesiu | 137. |

Serbii 'si alegu de barbati de incredere pre urmatorii:

| | |
|-------------------------|------|
| 1. Georgiu Mudrity | 290. |
| 2. Alexandru Petroviciu | 291. |
| 3. Iosifu Popoviciu | 788. |
| 4. Vasiliu Isacu | 308. |

| | |
|-------------------------------|------|
| 5. Urosiu Cotoraciu | 307. |
| 6. Isacu Mudrity | 700. |
| 7. Ioanu Gyurkovits | 360. |

Acesti barbati de incredere aleganduse la propunerea anume, romanii prin Domnulu parochu localu Vincentiu Marcoviciu si domnulu parochu loc. Georgiu Sierbanu, ér' serbii la propunerea lui Mladenu Marianu, — si fiindu întrebati credintiosii de ambele nationalitati si prin ambii conducatori comissionali, — daca suntu contielesi cu acesti membri: dechiara cà dá. —

Nru. 3. Dintre acesti barbati de incredere nainte de a purcede comissionile la actulu de pertractare dlu Joanu Rusu notariulu comunei dechiarandu: cumca din punctulu de vedere cà poporul de facia nu e reprezentatu in numeru destulu de corespondietoriu ca se póta alege barbati de incredere, Dni'a Sa alegerea sa nu o privesce de legala si asia renuncia de a fi barbatu de incredere.

Comissionile dechiararea dlu Ioanu Rusu ne aflandu-o justa nici calificata de a impedece pertractatiunea si avendu in vedere sublimulu scopu alu recipiocei întielegeri, intentiunea salutarie a ambeloru delegatiuni congresuale ce tinde la delaturarea veri caroru scrupulositati impedece facia cu realizarea unei impacatiuni amice, — nu o póte luá in consideratiune, ci trece la obiectiv'a pertractare a cestiunei de despartire. —

Nru. 4. Astfelu apoi constituindu-se ambele comissioni insocite de barbatii de incredere dupa pre mérsa cetire si splicare a invoielei Carlovitiene.

Ambele parti dechiara a fi priceputu cuprinsulu invoielei de sub întrebare; dar comissionea romana afla de lipsa a suplini loculu repasitului domnu Joanu Rusu si romanii alegu in loculu Dniei Sale pre domnulu Aureliu Petroviciu.

Nru. 5. Representantii locuitorilor serbi se pottescu a aretá: daca numerulu poporetii de nationalitate serba carea cere despartirea, — conformu punctulu II. din invoeala, trece peste una suta suflete; totu astu-felu locuitorii romani suntu pofiti prin barbatii loro de incredere a aretá numerulu totalu alu sufleteloru. —

Serbii provocandu-se la conscriptiunea sufleteloru din anulu 1866. afirma: cà numerulu sufleteloru de nationalitatea loro atunci a fostu 283. ceea ce neadoptandu romanii se facu prin o comissionu mista o scrutare dupa familii si asia se constata numerulu sufleteloru 202, — care serbii adeca majoritatea loro lu primescu de bas'a pertractarii respective despartirii.

Numerulu sufleteloru de nationalitate romana dupa conscriptiunea poporului din anulu 1870. si cu acrescamentulu de atunci pona acu face 2540, care numeru de ambele parti se primi. —

Nru. 6. Conformu punctulu XIV-lea din invoieala, majoritatii locuitorilor serbi se pune întrebarea: deca intru adeveru cere despartirea totala séu deca nu cumva vre unii singuratici ar voi se romana sub ierarchi'a respective la biseric'a romana.

Majoritatea serbiloru de facia dechiara: cà nu voesce a remane mai departe sub ierarchi'a romana si cere total'a despartire de catra acésta respective incorporarea locuitorilor de nationalitate serba catra ierarchi'a loro nationale; insa conatiunalulu loro Pera Gyurkovics fiindu de facia dechiara soleniteru: cà de sí elu se recunósce serbu, totusi remane si pe viitoriu credintiosulu bisericeii romane la care a apartienutu pana acu. In asemene modu dlu parochu localu romanu Georgiu Sierbanu descopera, cà si Dimitriu Cotoraciu asisderea de origine serbu i'a sprimatu dorinti'a a remane credintiosu bisericeii romane, si ambii totu o data ca poporeni respectivulu parochu romanu. —

Nru. 7. Cu privire la numerulu alegetorilor, —

Ne fiindu comunitatea bisericesca organisata dupa prea inaltulu rescriptu din 10. Augustu 1868. comissionile trecu peste asta întrebare.

Nru. 8. Cu privire la averea bisericesca miscatorie si ne miscatoria, barbatii de incredere de ambele nationalitati se intréba, deca un'a séu cealalta parte are avere propria eschisiva, —

Dechiara in unanimitate: cà tota averea bisericesca parochiala si scolarie cu exceptiunea dotatiunilor legatelor si altoru obiecte anume destinate romanilor, — este comuna si consta din nrmatóriele a nume:

I. Avere nemiscatória

| | |
|---|------------|
| Biseric'a cu apartinintiole in stare buna, de materialu solidu, dar' neinstructa si neinfrumsetiata in launtru in valóre de | 25,000 fl. |
| 2. Edificiulu de scóla din orasiulu internu | 2,400 fl. |
| 3. Edificiulu casei bisericesci nou | 4,000 fl. |
| 4. Edificiulu casei bisericesci vechiu | 500 fl. |

| | |
|--|--------------------|
| 5. Trei sessiuni parochiale | 30,000 fl. |
| 6. $\frac{5}{4}$ sessiune de pamentu menitu $\frac{1}{4}$ cantorului, $\frac{2}{4}$ invetiatoriului, ér' $\frac{2}{4}$ fondulu bisericescu | 11,650 fl. |
| 7. Unu fundu intravilanu golu, pe care statea biseric'a de mai nainte cu ruinele | 150 fl. |
| 8. Diومتate sessiune de pamentu bisericescu ca legatu pentru stipendii in valóre | 5,000 fl. |
| | de totu 78,700 fl. |

II. Avere miscatória:

| | |
|---|------------------------|
| 1. Capitalulu bisericeii in obligatiuni | 5,514 fl. |
| 2. Recuisitele bisericeii in valóre | 1,200 fl. |
| 3. Logate donate numai de romani | 1,486 fl. |
| | de totu 8,200 -- |
| | nemiscatória 78,700 -- |
| | Sum'a . . 86,900 fl. |

Nru. 9. Constatandu-se astu-felu statulu întregi averi bisericesci, scolarie si parochiale in valórea estimata, barbatii de incredere a ambeloru nationalitati dechiara: cumca averea espusa in proportiunea numerica a credintiosiloru de ambele nationalitati este comuna, si purcedienduse la actulu de impacatiune respective la escontentarea partii ecuitabile competinte coreligionariloru serbi, —

Credintiosii romani in urm'a preavutei contielegeri cu barbatii de incredere otera si imbia pre fratii serbi: a li dá din averea bisericeii partea ce li compete dupa proportiunea numerulu sufleteloru; a li dá totu in aceiasi proportiune si conformu invoielei punctu VII. partea ce li compete din sessiuni parochiale, din recuisite si a li estradá tóte cartile bisericesci liturgice si rituali scrise si tiparite in limb'a slavéna. —

Li ofera mai de parte serbiloru a li destiná din edificiuulu scólei o chilia pentru scolaria prunciloru, carea va fi de ajunsu si corespondietorie neinsemnatulu numeru de scolari; dar' pana atunci, pana ce ei serbii si voru edificá scóla separata proprie.

Nru. 10. Dupa o consultare, barbatii de incredere de nationalitate romana, —

Dechiara mai respicatu, cà facendu ei intre sine unu calculu ecuitabilu cu considerarea impregiurarii de majoritate, se invoescu a dá serbiloru din valórea estimata a averii bisericesci a 12-a parte adeca 3446 fl. v. a; din obligatiuni si recuisite bisericesci ér' a 12-a parte; din sessiunile parochiale un'a in natura, era in privinti'a scólei, romanii se deobléga a conferi cu diومتate atátu la procurarea recerutulu fundu intravilanu câtu si la acoperirea speseloru necesarie a scólei edificande, corespondietorie necesitatii si amasurate numerulu sufleteloru respective scolariloru serbi. —

Nru. 11. La oferirea romaniloru espusa in punctulu procedinte.

Serbii dupa o consultare a barbatiloru de incredere, ceru din intrég'a valóre a tuturoru realitatiloru miscatória si nemiscatória si a nume a bisericeii, a edificieloru bisericesci si scolarie, a pamentulu bisericescu, precum si din capitalulu si recuisitele bisericeii o suma rotunda de 8000 fl. v. a. ér' din sessiunile parochiale un'a in natura; cu care apoi ei serbii dechiara a fi escontentati in deplina mesura si a nu mai pretinde nici localitate nici contribuirea romaniloru la edificanda scóla a loro.

Acésta cerere, romanii ér' dupa o consultare a barbatiloru de incredere dechiara: a nu o póte acceptá fiindu neproportionata si osagerata; dar' spre a se realizá cu ori ce pretiu impacatiunea de despartire amica; romanii ér' dupa o consultare a barbatiloru de incredere ofera de nou ai escontentá pre serbi din valórea averei bisericesci si scolarie dupa modulu propusu de densii cu o suma de 5000 fl. deca o ar pretinde serbii a li se solvi in restimpu de unu anu, ér' deca ar acceptá serbii dupa 3 ani, 6000 fl. v. a. si deca ar acceptá 5 ani, li dau 6500 fl. v. a. de sine întielegendu-se fara interese si cu acea conditiune, ca serbii se fie indetorati a primi intru escontentarea sumei de despartire ce o voru adoptá; tóte acele obligatiuni despre banii bisericesci ce se afla inprumutati la credintiosii serbi. —

Comembrulu barbatu de incredere alu romaniloru dlu Mihaiu Sierbanu obsérva, cà nefiindu spesele curinti pana la finea anului, — cu privire la comuna bisericesca si scolarie eiectate nici acoperite, acele la timpulu seu sé se iec asisderea in ecuitabila considerare amesuratu proportiunei adoptate de a 12-a parte dupa chei'a fucuta pentru eiectare. —

Nru. 12. Barbatii de incredere ai serbiloru întrebati fiindu, deca primescu noulu ofertu alu romaniloru, —

Dechiara a primi pe langa conditiunile din punctulu procedinte impacatiunea de despartire, deca romanii in locu de 6000 fl. le aru dá 7000 fl. v. a. esolvindi in restimpu de trei ani.

Nru. 13. Cererea serbilor din punctulu precedent, romanii ne acceptandu-o si remanendu pe langa ofertulu loru din punctulu 11-lea, —

Barbatii de incredere ai serbilor in numele credintiosiloru de nationalitate serba dechiara: ca condusi si petrunsi de simtiemintele fratiesci coreligiunarie facia de conlocutorii romani si condusi de intentiunea d'a sustiene si in viitoriu legatur'a secularie a reciprocei fratietati, a pacii si a amorozi: renuncia, la pretensiunea de 7000 fl. si primescu ofertulu coreligiunariiloru romani espusu in punctulu 11-lea de basa impacatiunei.

Nru. 14. Pe bas'a dechiariunei solene a fratiloru serbi se incheia urmatoarea:

I M P A C A T I U N E:

I. Tota averea miscatoria si nemiscatoria a bisericeii si a scoloi amintita sub Nrulu 8. (afara de un'a sesiune parohiale) remane in eschisiv'a proprietate a credintiosiloru de nationalitate romana.

II. In chipu de desdaunare a partii competente credintiosiloru de nationalitate serba si in proportiunea numerica a loru, romanii conformu ofertului loru din numerulu 12. escontentedia pre confratii si coreligionarii serbi cu o suma rotunda de siese mii (6000) fiorini v. a.

III. Romanii se deobliga conformu nctului IV. din invoiela prin obligatiune formala, vidimata atatu de ambele comisiuni delegationali catu si de testimoniulu legale: sum'a espusa in restimpu de trei ani adeca in 27. Octomvre 1875. (cinci) cu garantia ipotecarie amintita in invoiela, a o esolvi coreligionariiloru serbi. —

IV. Serbii primindu astfelu de obligatiune, dechiara serbatoresce, a fi indeplinu escontentati din averea pana acum comuna bisericesca si scolarie; rezervandu-si dreptulu de folosire a bisericeii pana la efectuinda respundare a sumei de desdaunare prevediuta in punctulu X. alu invoielai delegatiuniloru congresuali.

V. Din sesiunile parohiale aflatorie, romanii cedu si serbii primescu dreptu deplina escontentare un'a sesiune in natura.

VI. Serbii se invoescu si indatorescu la terminulu escontentarii sumei de desdaunare amintitu in punctulu III. a primi in escomtu tote obligatiunile despre banii bisericesci cu cari pre acelu timpu se voru fi aflandu detori credintiosii serbi si in catu pretensiunile din obligatiunile serbilor in acestu intervalu nu se voru incassa de catra comunitatea bisericesca romana.

VII. Cimiteriile (mormintii) ambele parti se invoescu alo folosi in comunu, de sine intielegandu-se, ca venitul eventualminte ie de a se impartii anesuratu proportiunei numerice de a 12-a parte, ca accidentalulu nepreveditu ce nu apartiene la impacatiune.

VIII. Astu feliu pe bas'a impacatiunei de facia considerandu-se indata dupa estradarea obligatiunei din punctulu III. despartirea serbilor de catra ierarchia romana de factica, — serbilor conformu punctului X. din invoiela respective XIII. li se lasa dreptulu de folosire dupa statulu quo in biserica cu acea observare ca la rondulu servitiului Ddieescu adeca in a noa septimana acela-si servitiu se se tiena numai in limb'a slavéna. —

IX. Cartile bisericesci si rituali cate vor fi tiparite si scrise in limba slavéna, in data dupa total'a desfacere de biserica se voru predá serbilor.

X. Protocólele matriculari de pana acum remanu conservate in biserica romana; avendu concernintelui parochu serbu a i se estradá informatiunile specialu datele recerute sub propria responsabilitate a parochului romanu — pentru autenticitatea loru.

XI. Conformu punctului XI. din invoiela prin acestu actu efectuindu-se despartirea si impartirea, serbii indata potu cere din partea auctoritatii loru diocesane preotu propriu. —

XII. Dupa punctulu XII. din invoiela, credintiosii serbi indata potu forma o comunitate bisericesca propria; se potu constitui in spiritulu statului scu bisericescu si si potu administrá insi-si averea bisericesca.

Acésta impacatiune cetindu-se si splicandu-se credintiosiloru romani in limb'a loru materna, ér serbilor in a loru limba materna, toti cei de facia dechiara a fi priceputu, si astu-feliu de catra barbatii de incredere cu acea observare se subscrie: cumea contribuirea comuna amintita in nrulu 10. pana la finea anului curinte remane in vigore si din partea coreligionariiloru serbi; éra diurnele si spelele de caletorie ale ambelor comisiuni escontentandu-se din cas'a bisericesca, competinti'a de a 12-a parte eveninde pe serbi li se va detrage din pretensiunile loru.

Datu in Nadlacu ^{27. Octomvre} 1872.
_{8. Noembre}

Urméza subscrierile ambelor comisiuni delegatiunale, a

ambiloru reprezentanti consistoriali, a barbatiloru de incredere romani si serbi si a emisului auctoritatii politice.

Estradatu prin:

Petru Petroviciu

Ascosoru-referinte consistorialu.

Predica la S. Nicolau

de

VINCENTIU MANGR'A.

(dedicata umbrei lui Nicolau Zsig'a.)

„Imbracatu-l'a pre elu cu buna frumsetia si l'a incinsu cu haino de marire“ (Is. Sir. C. 45. v. 10.)

De la evangelistulu Luc'a aflamu, ca unu omu órecare traia in tota prisosintia si pomp'a pamentésca stralucindu cu imbracamintea de porfira si visonu in tote dilele. Nu preste multa, mórtea ilu rapese din braciulu voluptatiloru sale pamentesci!

Colosala schimhare!

Celu vestmentu de porfira si visonu luase rolulu unui vestmentu de focu, ce-lu consumá pana in sufletu, dorindu, ca stentiosulu Lazaru — pre carele imbuibatulu in dilele sale de marire ilu paresise cu dispretiu — se-si tinda verfulu degetului in apa potolindu-i foculu consumatoriu.

Nu asia patiescu, I. A., cari despretiescu lumea si frumsetia ei amagitória, ei „inaintea faciei omeniloru desi vor luá munci, speranti'a loru e plina de nemorire“ (Intie. Sol. C. 3. v. 4.); hain'a loru destinata de croitoriulu eternu este multu mai mandra de catu porfir'a si visonulu, frumsetia ei e neperitória, marirea ei este cerésca!

Astadi serbánu Iubitiloru; di'a unei celebritati rare in Istoria primitiva a crestinetatii, serbánu di'a unui mare si inflacaratu, aperatoriu alu bisericeii crestine, plinu de daru si de santienia di'a lui Nicolau facetoriului de minuni, pre carele Ddieu, pentru virtutile sale „l'a imbracatu cu buna frumsetia si l'a incinsu cu haina de marire“ facendu-lu cetatiénu impreuna cu angerii si intocmai onoratu cu apostolii si profetii, despre a carai prelaudata si santa vietia voiu se vorbescu dupa modestele mele poteri.

I. A.! Trei secolu intregi sangorase biserica lui Cristosu sub sabia pagana si cup'a suferintiloru inca nu se umpluse deplinu. Trei secolu intregi sangele martiriloru curse in torinti pentru jugulu lui Cristosu, evangeli'a, despre care dice la Mateiu C. 11. v. 30. *jugulu meu este bunu, si sarcin'a mea este usiora*, si imperatii pagani inca nu-si pliniseru poft'a de sange. In tote partile nu se audiau de catu tiepetele maiceloru desperate, de catu vaietele a loru mii de mii de suflete, ce plangeau sangele celoru nevinovati; par' ca unu nou Irodu ordonase macelulu de esterminare si asupra filorulu noulu Sionu rescumperatu cu scempu sangele lui Cristosu. Priviti colo la resaritu, cum diaconulu Stefanu ucisu de jidovi incepe sirulu martiriloru; priviti la apasu, cum cei duoi apostoli (Petru si Pavelu) cadu victim'a nesatiiosului Nerone; priviti la mediadi, cum eruditulu Eppu Ciprianu dupa cele mai grozave torture si-da sufletulu in manile creatorului seu. etc. Cu unu cuventu tiraniele pretotindenea erau la culme.

Consecintiele acestoru evemininte de trista memoria au ajunsu si pre S. Nicolau. Ca calugeru, avendu deselinita vocatiune catra preotia, s'a facutu arhiepiscopu in cetatea Mir'a. Pre acestu timpu domnia imperatulu Diocletianu (287—305 a.) sub carele se rodica a diecea si cea mai cumplita persecutiune generala contra crestiniiloru, in carea bisericele crestine din imperiulu Romei fusera ruinate, cartile sante dearse; éra crestini si mai alesu clericii si episcopii fusera espusi la cele mai grele munci, aruncati in temnitie si condemnati la mórte. Insusi Nicolau prinsu fiindu de mai marii cetatii, scaunulu seu episcopescu cu inima sauge-randa trebui se-lu schimbe cu temnitia umeda si intunecosa!

Diele sante ce crudelitate! Turm'a se despoia de bunulu ei pastoriu, biserica de adeveratulu si aprigalu ei luptace; Nicolau dela Mir'a se arestéza! dar' temnitia rece n'a recitu amoroa sa catra Cristosu, neci l'a slabitu in credintia, ci mai vertosu eschiamá cu santulu Pavelu: „neci de un'a nu bagu sénu, neci vietia mea nu-mi socotescu scumpa, fora numri ei se svarsiescu alergicu meá cu bucuria si slus'b'a carea am luat de la Domnulu Isusu a marturusi evangeli'a marirei lui Ddieu“ (Fapt. C. 20 v. 24). Astfelu cugetá sentia si lucrá acestu luminatoriu mare alu poporoloru si propogatoriu alu Evangeliceii, carele urmandu esemplulu mantuitorului nu cercá noci o isbanda, ci resplatia cu bine si celoru ce-i fece rou, rogandu-se: „Domne, nu li puné in sarcin'a loru acestu pecatu.“ (Fap. c. 7. v. 60)

Dilele nuoróse disparu! orizontele crestinismului incepe a se limpedi; biseric'a lui Cristosu udata cu sangele martiriloru inforiá ca crinulu la curgerea apeloru „ca maslinulu se odraslesce róde, si ca ciparosulu ce se naltia in nuori“ (Is, Sir. C. 50 v. 11) cáci devenindu pe tronulu Romei binecredintiosulu imperatu Constantinu celu Mare, biseric'a desbraca vestmentulu de doliu si imbraca celu de serbatóre croitu ei de insusi Cristosu: *deplin'a libertate*. Capistele idolesci devinu surupate si pe ruinele loru se ridicara templele Ddieului adevératu. Crestinii si clericii arestati dobandescu libertate perfecta, de carea bucurandu-se si S. Nicolau, reocupa scaunulu seu arhiepiscopescu din Mir'a, si cu invetiaturi mantuitoárie continua pastorirea turmei sale, pentru carea erá promptu a-si sacrificá si viet'a „*pastoriulu celu bunu si pune viet'a pentru oile sale*“ (Joanu C. 10 v. 11).

Abia incetaserá gónele formale; abia sbeúse pamentulu sangele crestinu ce-i acoperise faci'a, candu unele capete stravagante vrendu a se naltia mai pre susu de liter'a si spiritulu evangheliei cu dogme sinistre si scrieri siarlatane suscepú unu nou asediu contra bisericeii, si mai periculosu, cáci tientea a ucide nu corpulu ci sufletulu, prin falsificarea si chiar nemicirea institutiuniloru divine date bisericeii de intemeiatoriulu ei si propagate de apostoli la tóte popórele; ea inse n'a intardiatu a luá mesurile serióse pentru curmarea reului. Mai multi arhieriei escelinti — între cari cu lauda se anumerá si S. Nicolau — alérgea intru aperarea dogmeloru crestine, si prin puterea cuventulu loru combatu si respingú scrierile si dogmele ereticiloru, între cari mai periculóse erau cele ariane. Acestea luandu dimensiuni insemnate — primite fiindu si de unii episcopi — Constantinu celu mare conchiama primulu conciliu (sinodu) ecumenicu la Nicea (325 a.) unde invetiaturile sinistre despre dumnedóirea lui Cristosu, esite din capulu trufasiulu Ariu se opugnéza din respectu. Betranulu arhiepiscopu dela Mir'a, Nicolau, inca ia parte la sinodu si prin rar'a s'a sciintia, cu barbatia, intr'unu modu admirabilu aréta vanitatea si nebuni'a lui Ariu. Dupa incheierea sinodulu reintornandu la Mir'a — pastorindu inca cátu-va timpu — in cele mai adenci betranetie s'a mutatu in locasiurile eterne, unde „*sufletulu seu locusce in feicire*“ (Psal. 25 v. 15).

Da! elu s'a mutatu, a parositu lumea pentru cá n'a fostu din lume, inse turm'a sa, fidelii cari cu credintia sevarsiescu amintirea lui nu l'au uitatu neci dupa mórté. Elu privesce cu indurare preste toti, tramite binefacerile sale in abundantia tuturoru fara desclinire de rangú si stare. Se consideramu numai aceste:

Trei ómeni — aflámu in sinassariulu acestei dile — prin intrige, acusatú fiindu la imperatulu Constantinu, se arestara, si intielegandu ei despre sentint'a de mórté adusa asupra loru, au rogatu pre S. Nicolau se li vina intru ajutoriu, carele grabnicu si fierbinte fiindu intru ajutoriu, numai-decátu presentandu-se in visu imperatulu, a inceputu a-lu dogeni aretandu-i nevinovat'a loru, prin ce condamnati dobandira grat'a imperatésca. Asemenea s'a intemplatu, cá: unu lacuitoriu din Constantinopolu, cu frica lui Ddieu si cu reverintia cátra S. Nicolau, caletorindu pre mare la alta cetate, a caditu in mare si in periclulu de mórté fiindu a strigatu: „S. Nicolae, ajuta-mi,“ si indata ca dintr'unu visu se descépta in mediloculu casei de unde cu o di nainte plutise pre mare. Petrusu de acésta minune mórse la biseric'a lui S. Nicolau, unde in adunarea a totu poporulu petrecú intru rugatiuni de multiamita marindu pre Dieu si laudandu pre S. Nicolau.

Si acum, J. A. petrecendu cu inima pia si cu cuceria santa aceste mominte insemnate si remarcabile, ve întrebu: se póte unu spiritu mai mare, o inima mai nobila si buna de cátu acést'a? .. judecati insi-ve, si apoi veniti! veniti se cantámu cu maic'a nóstra biseric'a pre stelpulu bisericeii, intarirea credintiosiloru, ajutoriulu celoru slabi, limanulu celu pré linu la carele scapandu cei cuprinsi de valurile vietiei se mantuescu — pre S. Nicolau.

Er tu, Ddieulu gintiloru, carele tronezi in ceriuri, cauta din naltime, binecuvénta pe poporulu teu si tramita preste elu pre pré Santulu teu spiretu luminandu mintea lui — precum a luminatu si pre apostoliu tei — ca pricependu si urmandu mandatele tale se te marésca in veci. Aminu!

CONCURSU.

Se deschide ado'a-óra concursu pre statiunea invetiatorésca din Valea-mare unde poporulu in fati'a Dlui pretore cercualu se invoi a redicá salariulu dupa normativulu prescriu de 315 fl. v. a. 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a. Cortelu bunu si gradina de legumi 1/2 jugeru, 2 jugere de fenu, si 1. de semenatura estravilanu, pentru facerea foculu servitoriu anumitu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, cu documentele pre-

Cu tiparulu lui Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editura diecesei aradane. — Redactoru respundietorin **Georgiu Popa (Pop)**.

scrise prin statutulu organicu au a se presentá naintea Comitetulu parochialu, pana la 17/12. éra alegerea se va tiené in 27. Dec. a. c.

In Valea-mare 22 Noem. a 1872.

Comitetulu. parochialu. Cu scirea mea
Parteniu Ganescu
inspectoru scolaru

1-3

CONCURSU.

Pentru vacant'a parochia *Ciungani*. — indiestrata cu emolumintele anuali: birulu si stótele indatinate dela 80 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati recursorile loru provediute cu documintele necesarie si adresate comitetulu parochialu pana in 9 Decembre a. c. a le trimite Dlui protopresviteru tractualu Ioanu Groza in Halmagiu, — avendu apoi alegerea a se tiené in 10. Decembre.

Ciungani 12 noemvre 1872.

Comitetulu parochialu cu invoirca mea
Ioanu Groza
protopres.

1-3

2-3

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din *Termova*, protopres. Siriei — Világos — statatória din 160 de case — pe langa unu venitu anualu de: una sesiune de pamentu aratoriu, biru si stótele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, — recursele loru provediute cu testimoniu despre absolvirea Teologiei si de calificatiune, si adresate comitetulu parochialu, — pana in 10. decemvre a. c. st. vechiu, in care di se-va tiené si alegerea. — le vor trimite oficiolatu protopresviteralu in Siria — Világos — preotii recurrenti inse vor avé preferintia, — alesulu va fi indetoratu, pana la anulu reposarii preotulu, pe a caruia parochie se escrie concursu, a dá diumetate din tóte veniturile parochiale veduvei preotese si orfaniloru.

Termova 16. noemvre 1872.

cu scirea mea: Comitetulu parochialu gr. or.
Nicolau Beldea m. p.

ad. prtpp. parohu si asesoru consistorialu in Siria.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorésca din comuna *Gurbediu*, in inspectoratulu Tinței. Protopresbiteratulu Oradii Mari; emolumintele sunt: 110 fl. 24 cubule de bucate, 8 orgii de lemne, 6 jugere de pamentu aratoriu, cortelu liberu cu gradina, si venitul din cantoratu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si trimite recursele instruite: cu testimoniu despre absolvirea cursulu pedagogicu cu succesu bunu, testimoniu de calificatiune, si testimoniu despre purtarea morala. — la subscribulu insp. cer. de scóle, pana in 6. Decembre st. v. a. c. in care se va tiené si alegerea.

Rippa (: p. u. Tenke:) 12 Noembre 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Nicolau Boitiu m. p.

Insp. cercualu de scóle

2-3

Concursu.

3-3

Se deschide pentru statiunea invetiatorésca din *Cinteu*, prtpp. Chisineulu, inspectoratulu Simandului.

Salariulu e: 126 fl v. a. Pentru curatitulu si incalditulu scólei 6 fl. 12 cubule de gráu, 6 cubule de malaiu, 12 orgii de lemne, 30 centenarie de fenu, cortelu si gradina de legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati, recursorile loru bine instruate, pana in 25. noembre. a. c. stil. vechiu a le substerne comitetulu parochialu, (cá in 26. ale aceleia-si lni se va tiené alegerea.) producendu testimoniu despre absolvirea preparandiei, despre portare buna politica si morala si de calificatiune. — *Cinteu*, 11. noembre 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:
Constantinu Popoviciu m. p.
Inspectoru scol.